

**ΘΕΜΑ: «ΤΟ ΠΑΖΑΡΙ ΤΗΣ ΑΡΙΔΑΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΘΕΣ
ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ»**

1^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΑΡΙΔΑΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ:

ΚΥΡΤΣΗ ΜΑΡΙΑΝΘΗ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΙΔΑΙΑ

Η Αλμωπία βρίσκεται στο βόρειο μέρος του Ν. Πέλλας. Πρωτεύουσα της είναι η Αριδαία, ενώ γύρω της υπάρχουν άλλα 44 χωριά. Πόλη που βρίσκεται στο κέντρο περίπου του λεκανοπεδίου της επαρχίας Αλμωπίας, μιας φυσικής λεκάνης που παρουσιάζει έντονη γεωμορφολογία και περιβάλλεται σε κύκλο από 44 χωριά. Απελευθερώθηκε τις 4 Νοεμβρίου 1912 από τους Τούρκους.

Η Αριδαία κατοικήθηκε σύμφωνα με ιστορικές πληροφορίες τον 18^ο αιώνα. Το όνομά της το πήρε από τον Αρριδαίο, γιο του Αμύντα του ετεροθαλή αδελφό του Φιλίππου, πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Το 1946 αναγνωρίστηκε σε δήμο.

Αποτελεί το κέντρο της εμπορικής, κοινωνικής και γενικότερα οικονομικής ζωής της περιοχής. Για να καταλάβει κανείς έναν τόπο σαν την επαρχία Αλμωπία ή μια πόλη σαν την Αριδαία πρέπει να γίνει γνώστης των μυστικών της, της ιστορίας της και του πολιτισμού της. Από τα χρόνια εκείνα τα παλιά μέχρι σήμερα.

ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΖΑΡΙ

Ο λόγος για το παζάρι της Αριδαίας χάνεται στα χρόνια της Οθωμανικής περιόδου.

Η λέξη Pazarosta περσικά σημαίνει «τόπος σκεπαστός όπου γίνεται ανταλλαγή αγαθών».

Φημισμένα παζάρια της Ανατολής είναι το **Καπαλί Τσαρσί** της Πόλης, **KhanalKhalili** του Καΐρου. Το **GrandBazaar** της Τεχεράνης έχει περίπου 400 χρόνια ζωής.

Η Souq al-Hammidiyya της Δαμασκού χάνεται στα βάθη της Ρωμαϊκής εποχής, τελευταία αναστήλωση της έγινε τον 19^ο αιώνα.

Φημισμένα παζάρια της Δύσης είναι: το KamdenMarket στο Λονδίνο της Αγγλίας, ζωντανεύει τα Σαββατοκύριακα, ξεκίνησε αρχές του 20^{ου} αιώνα, το TsukijiMarket είναι η μεγαλύτερη ψαραγορά στο Τόκιο, ChatuchakWeekendMarket στην Μπανγκόκ έχει 200.000 επισκέπτες την ημέρα.

ΤΟ ΠΑΖΑΡΙ ΤΗΣ ΑΡΙΔΑΙΑΣ

Το παζάρι της Αριδαίας με τη σημερινή του μορφή άρχισε να λειτουργεί πριν από τη γερμανική κατοχή περίπου από το 1922. Η λειτουργία του δεν σταμάτησε ποτέ, διεξαγόταν με διακοπές κατά τη διάρκεια του εμφυλίου λόγω των βομβαρδισμών.

Η Αριδαία (Σούμποτσκου) κέντρο της επαρχίας Αλμωπίας, ήταν τσιφλίκι ενός αγά, επί Τουρκοκρατίας είχε περισσότερους Μουσουλμάνους κατοίκους και λίγους χριστιανούς.

Το παζάρι στην αρχή δεν ήταν τόσο μεγάλο όσο το σημερινό, αλλά περιοριζόταν στον κεντρικό δρόμο κατά μήκος του ποταμού. Με το τέλος του πολέμου παζάρι διεξαγόταν κάθε Πέμπτη ανελλιπώς και έτσι συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Στο παζάρι γινόταν αγορές, πωλήσεις, συζητήσεις επί παντός θέματος, επαφές, καινούριες γνωριμίες. Οι παζαριώτες συνέρρεαν με τα πόδια ή

με ζώα. Συνήθως κατέβαιναν την Τετάρτη και διανυκτέρευαν με τα ζώα τους στα λεγόμενα χάνια (=πανδοχεία).

Τα ζώα σταβλίζονταν στα χάνια της πόλης. Το πρώτο χάνι βρισκόταν εκεί που σήμερα είναι η οδός Αγίου Νικάνδρου αριθμός 18, (του Κούση - σήμερα Σούπερ Μάρκετ Φουντουκίδη), ήταν διώροφο, κάτω είχε δυο μαγαζιά, στο ένα ήταν ένας σαμαράς και στο άλλο ένας πεταλωτής. Τα πέταλα και τα καρφιά ήταν χειροποίητα. Στο πίσω μέρος των μαγαζιών ήταν ο στάβλος με τα ζώα των ταξιδιωτών, παχινιά, χόρτο και άχυρα για να τρώνε. Δίπλα είχε μια άλλη αποθήκη με καρφιά μπηγμένα στον τοίχο για να κρεμούν οι ταξιδιώτες τους τορβάδες τους. Στο δεύτερο όροφο υπήρχαν 8 δωμάτια. Κάθε ένας πλήρωνε 2 δραχμές την βραδιά για τον ίδιο και το ζώο του. Έξω από το χάνι ήταν κρεμασμένος απ' το δέντρο ένας καθρέφτης και ένας νιπτήρας για να πλένονται οι πελάτες.

Κάθε χωριό είχε το δικό του χάνι. Οι Αρχαγγελιώτες πήγαιναν στο χάνι του Μάσα που λειτουργούσε και σαν πανδοχείο (εκεί που σήμερα βρίσκεται το Κτηνιατρείο του Παλαμίδα). Στο χάνι του Λιάπη πήγαιναν αυτοί από την Ίδα. Οι Θεοδωρακιώτες πήγαιναν στο χάνι του Ζούρκα, οι Προμαχιώτες στο χάνι του Αδάμ. Στο χάνι του Φιλάρετου πήγαιναν από

την Όρμα, Λουτράκι και Λυκόστομο. Στου Ιωακειμίδη οι Κωνσταντινιώτες και αυτοί από την Θηριόπετρα. Στο χάνι του Βένου έρχονταν ταξιδιώτες από τη Φιλώτεια.

Ένας ακόμη πεταλωτής βρισκόταν εκεί που είναι σήμερα η οικία του Βαγιανού και ήταν ο Σαμψών Γρηγοριάδης.

Αρχικά το παζάρι στηριζόταν στο ανταλακτικό εμπόριο, σεργκί δεν υπήρχαν. Οι παζαριώτες αγόραζαν πετρέλαιο για τη λάμπα, αλάτι και ζάχαρη. Λίγα ψάρια ποταμίσια, λίγο λάδι, χαλβά και ελιές.

Στα πρώτα χρόνια οι μικροπωλητές ήταν από την ίδια περιοχή. Μετά το 1951 εμφανίστηκαν τα πρώτα φορτηγά.

Σιγά σιγά άρχισαν να στήνονται σεργκιά(=ξύλινα περίπτερα) δεξιά και αριστερά από το ποτάμι που διέσχιζε την πλατεία και στον χώρο της πλατείας. Το ποτάμι αυτό σήμερα έχει σκεπαστεί. Για να μπορέσει κάποιος να στήσει το σεργκί του έπρεπε να πληρώσει φόρο. Γύρω στα 1960 υπάρχουν γύρω από την πλατεία της πόλης όπου γίνεται το

παζάρι μικρά μαγαζάκια φτιαγμένα από ξύλο και λαμαρίνες όπου πουλούσαν σχεδόν τα πάντα.

Τα είδη που πωλούνταν στο παζάρι ήταν κυρίως ρούχα, παπούτσια, τσεμπέρια, κάλτσες, πετσέτες, κλωστές, είδη οικιακής χρήσης, σπόροι, αυγά, τυρί, γιαούρτι, κότες και λίγα λαχανικά. Τα Χριστούγεννα και το Πάσχα πουλούσαν κρασί και ούζο.

Γύρω στα 1960 εμφανίζονται τα φορτηγά με τα οποία γίνονταν οι μεταφορές των αγαθών. Επίσης τα πρώτα λεωφορεία κάνουν την εμφάνισή τους στην περιοχή όπου μεταφέρουν κόσμο από τα χωριά που ήθελε να έρθει στο παζάρι.

Τα μεγαλύτερα παζάρια γίνονταν παραμονές μεγάλων γιορτών. Δηλαδή παραμονή Χριστουγέννων, Μεγάλη Πέμπτη και το Δεκαπενταύγουστο. Στα παζάρια αυτά κατέβαιναν και τα παιδιά για να ψωνίσουν ρούχα και παπούτσια.

Το παζάρι για τους ανθρώπους της εποχής εκείνης ήταν κάτι σαν πανηγύρι, ήταν τόπος συνάντησης των συγγενών και φίλων, ακόμα και τόπος για να κάνουν καινούριες γνωριμίες (νυφοπάζαρο).

Οι γυναίκες πήγαιναν για ψώνια και οι άντρες γλεντούσαν στις ταβέρνες. Μερικοί μερακλήδες κάθονταν στου Ζούρκα την ταβέρνα και

γλεντούσαν μέχρι το βράδυ με όργανα από τον Εξαπλάτανο με τους οργανοπαίκτες τους Ουρούμηδες. Εστιατόρια μόνο για φαΐ ήταν του Κάμψη (εκεί που βρίσκεται ο Πολυξενίδης), ο Αδαμαντιάδης Μιχάλης (μανάβικο Σιώπη), ο Φώτης Λιάπης (το μαγαζί της Νάτου), ο Πασχάλης Αναστασίου(γραφείο Γεωργιάδη στην πλατεία).

Για τους ανθρώπους που έρχονταν από τα γύρω χωριά μια ξεχωριστή λιχουδιά ήταν το άσπρο ψωμί, επειδή στα χωριά συνήθιζαν να ζυμώνουν ψωμί στο σπίτι. Υπήρχαν και πολλοί φούρνοι. Ο καλύτερος ήταν του Σφυρέλλα που βρισκόταν στο σημερινό Κινέζικο. Άλλοι ήταν του Βαδά (σήμερα φαρμακείο Καλτσάς), του Ζήση (σήμερα φαρμακείο Ανδρεάδη), του Καραβασίλη (δίπλα στον Μανδαλάκη), του Καρπούζα (σήμερα το μαγαζί του Νίτση).

Τα κρεοπωλεία ήταν μαζεμένα στον κεντρικό δρόμο στη σειρά από του Ιατρίδη μέχρι του Σεφεριάδη (αρχή πεζόδρομου). Τα πιο γνωστά ήταν του Καλαμπάκα Θανάση, του Φωτιάδη Σίμου, του Δημόκριτου, του Καλλιιά μαζί με τον Ζούρκα, του Σεραφείμ Ιατρίδη, του Ιατρίδη Νίκου και του Σέτσκου.

Ψάρια υπήρχαν κοντά στον Καραούση γι' αυτό και η περιοχή αυτή ονομάζεται ψαράδικά.

Την εποχή εκείνη παράλληλα με το παζάρι λειτουργούσε και το ζωπάζαρο , όπου πουλούσαν και αγόραζαν ζώα. Διέφερε από το παζάρι, ονομαζόταν εμποροπανήγυρη ή έκθεση, άρχιζε τις 14 Σεπτεμβρίου και έκλεινε σε 15 ημέρες. Λειτουργούσε ένα μικρό Λούνα Παρκ στην περιοχή των σφαγείων εκεί που τώρα στεγάζεται το ΚΤΕΛ Αριδαίας.

Σήμερα το παζάρι της Αριδαίας εξακολουθεί να γίνεται στους ίδιους δρόμους με τον ίδιο τρόπο, οι άνθρωποι των γύρω χωριών εξακολουθούν να συρρέουν κάθε Πέμπτη στην πόλη για τα ψώνια τους. Ένα αμάγαλμα φωνών, προϊόντων αναδεικνύει την ατμόσφαιρα από την μακρόχρονη παρουσία του. Κάθε Πέμπτη το κέντρο της πόλης σφύζει από ζωή, εργατικότητα και πάθος για ανάπτυξη και πρόοδο.

Με το πλήθος των εμπορικών καταστημάτων και το πάντα πολύβουο παζάρι της που δε συναντάται σχεδόν πουθενά, η Αριδαία πορεύεται,

διατηρώντας στοιχεία του σπουδαίου παρελθόντος και της παράδοσης προοιωνίζοντας έτσι ένα αξιόλογο μέλλον.

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Λαζαρίδη Παναγιώτη για το υλικό που μου διέθεσε.